

SXEDIO.E36

3.9.1911: Ο ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΤΟΥ 1911

Ο προεκλογικός αγώνας για τις βουλευτικές εκλογές του 1911 έγινε, όπως και στις δημοτικές εκλογές που προηγήθηκαν λίγους μήνες νωρίτερα, σε ήπιο πολιτικό κλίμα κι αυτό γιατί είχε επιλυθεί το Αρχιεπισκοπικό ζήτημα το 1909 που συγκλόνηζε την Κύπρο για εννέα ολόκληρα χρόνια.

Ηδη οι κομματικές αντιπαραθέσεις άρχισαν να υποχωρούν σε σημείο που μερικοί μιλούσαν για τη διάλυση των κομματικών σχηματισμών των Κιτσιακών και την Κυρηνειακών.

Ωστόσο ο Αχιλλέας Λιασίδης, υπαρχηγός και για άλλους ουσιαστικός αρχηγός των Κυρηνειακών, δεν έλεγε να ηρεμήσει κι επέμενε σε επιστροφή του και στη Βουλή ύστερα από τη θριαμβευτική του επιστροφή στο δημαρχείο Λευκωσίας στις εκλογές του ιδίου χρόνου λίγους μήνες νωρίτερα.

Σε τέτοιο σημείο έπεσε ο πολιτικός (και θρησκευτικός φανατισμός) ώστε αξίζει να αναφερθεί ότι από τις 13.000 των ψηφοφόρων στο εκλογικό διαμέρισμα Λευκωσίας-Κερύνειας ψήφισαν μόνο 3.500.

Ακόμα πιο ενδεικτική είναι η περίπτωση του εκλογικού διαμερίσματος Λεμεσού- Πάφου όπου υποβάλλονταν συνήθως και οι πιο πολλοί υποψήφιοι. Στο διαμέρισμα αυτό υποδείχθηκαν τρεις μόνο υποψηφιότητες και οι υποψήφιοι αναδείχθηκαν χωρίς εκλογές. Αυτοί ήταν οι Ι. Κυριακίδης, Ν. Κλ. Λανίτης και Ευγένιος Ρωσσίδης.

Από τους Τούρκους αναδείχθηκε Ζιά εφ.

Εγγραφε σχετικά η εφημερίδα " Φωνή της Κύπρου" στις 10/23 Σεπτεμβρίου 1911 για τις εκλογές και τους εκλεγέντες:

"Προκειμένου περί των υποψηφίων του διαμερίσματος Λεμεσού-Πάφου δεν θα λάβη χώραν

ψηφοφορία ούτε διά τους Έλληνας ούτε διά τους οθωμανούς καθόσον δεν επροτάθησαν πλείονες των απαιτουμένων, από δε της μεσημβρίας της Τετάρτης ανεκηρύχθησαν και θεωρούνται ως βουλευταί οι κ.κ. Ι. Κυριακίδης, Ν. Κλ. Λανίτης, Ευγένιος Ρωσσίδης και Ζιά εφ.

Ο κ. Κυριακίδης διετέλεσεν ως βουλευτής και κατά τας δύο τελευταίας βουλευτικής περιόδους, υπήρξε δε τοιούτος ακόμη και προ δεκαπενταετίας επί μίαν περίοδον, αλλά παρητήθη τότε οικειοθελώς και νυν δι' ακόμη μεγάλη ησκήθη επί του κ. Κυριακίδου ηθική πίεσις υπό πάντων όπως πεισθή να μη αρνηθή την εξακολούθησιν των προς την πατρίδα πολυτίμων, αληθώς, υπηρεσιών του.

Οι δύο έτεροι Έλληνες βουλευταί πρώτην φοράν υπηρετήσωσιν ως τοιούτοι τον τόπον, δεν έχομεν δε την ελαχίστην αμφιβολίαν ότι μετά πατριωτισμού θα πράξωσι το καθήκον των.

Ο Οθωμανός Ζιαή εφ, ην κατά την τελευταίαν περίοδον βουλευτής, είνε δε εκ των καλλείστων οθωμανών αντιπροσώπων.

Αλλ' η δικαιοσύνη απαιτεί να εκφρασθή από των στηλών τούτων η μεγάλη θλίψις μας επί τη αποχωρήσει δύο διαπρεπών βουλευτών της Λεμεσού των κ.κ. Σπ. Αραούζου και Χρ. Σώζου, ανδρών μετά συνέσεως πολυτευθέντων και μεγάλας παρασχόντων εις τον τόπον υπηρεσίας, διά της πείρας και των γνώσεων των".

Στα άλλα δύο εκλογικά διαμερίσματα, δηλαδή Λευκωσίας-Κερύνειας και Αμμοχώστου-Λάρνακας υπήρχε μεγάλος αριθμός υποψηφίων και χρειάστηκε να γίνουν εκλογές.

Στο διαμέρισμα Αμμοχώστου- Λάρνακας υποψήφιοι ήσαν οι Ι. Οικονομίδης, Λ. Ε. Λοϊζου, Ε. Χατζηϊωάννου, Μιχ. Νικολαΐδης, Ι. Μυριάνθης, Α. Παπαδόπουλος, Ι. Βονιτισιάνος και Π. Λεοντιάδης.

Στη Λευκωσία ήταν οι Πασχάλης Κωνσταντινίδης, Θεοφάνης Θεοδότου, Α. Λιασίδης, Αντώνιος Θεοδότου, Γ. Λοϊζίδης και Π. Λεοντιάδης.

Όπως φαίνεται από τον αριθμό των υποψηφίων ο Λεοντιάδης υπέβαλλε υποψηφιότητα και στα δύο εκλογικά διαμερίσματα.

Ο Λοντιάδης ήταν γιατρός, καταγόταν από την Ασία και δεν τύγχανε μεγάλης υποστήριξης. Κατερχόταν ως ανεξάρτητος και είχε ήδη αποτύχει να εκλεγεί δημοτικός σύμβουλος στη Λευκωσία στις τελευταίες δημοτικές εκλογές.

Υποψηφιότητα και στα δύο εκλογικά διαμερίσματα είχε βάλει και ο Αχ. Λιασίδης, αλλά την τελευταία στιγμή την απέσυρε από το εκλογικό διαμέρισμα Αμμοχώστου-Λάρνακας.

Με την ανάδειξη των βουλευτών στο διαμέρισμα Λεμεσού- Πάφου, ο εκλογικός αγώνας περιοριζόταν στα δύο μόνο εκλογικά διαμερίσματα.

Στη Λευκωσία και σαν συνέπεια της συμφιλίωσης που είχαν επέλθει με το λήξη του αρχιεπισκοπικού ζητήματος, είχαν επέλθει επίσης κάποιος συμβιβασμός και ο παλαιοκομματικός Πασχάλης Κωνσταντινίδης, αποφάσισε να συνεργασθεί με τους Κιττακούς και κατερχόταν με κοινό ψηφοδέλτιο με τους Αδελφούς Αντώνιο και Θεοφάνη Θεοδότου, ενώ ο Λιασίδης, έδινε μάχη μόνος του εναντίον του πρώην αρχηγού του.

Τόση ήταν η κούραση των κυπρίων από τις τελευταίες διαμάχες, ώστε το ενδιαφέρον του ποιος θα εισερχόταν στο Νομοθετικό ήταν πολύ περιορισμένο, ενώ και οι ίδιοι οι υποψήφιοι δεν δούλεψαν σχεδόν καθόλου για την εκλογή τους.

Για παράδειγμα ο Πασχάλης Κωνσταντινίδης απουσίαζε στη Γαλλία και επέστρεψε στην Κύπρο μόλις την πρώτη ημέρα της ψηφοφορίας, πράγμα που σήμαινε πως δεν έκαμε καμιά προεκλογική εκστρατεία, ενώ ο γιατρός Αντώνιος Θεοδότου συνέχιζε να βρίσκεται στη Γαλλία κατά τη διάρκεια των εκλογών και έτσι ούτε ο ίδιος δεν ψήφισε τον εαυτό του στις εκλογές.

Ο μόνος από το κοινό ψηφοδέλτιο που έδωσε τη μάχη ήταν ο Θεοφάνης Θεοδότου με βασικό αντίπαλο φυσικά τον Αχιλλέα Λιασίδη.

Σε προκήρυξή του ο Θεοδότου προς τον Κυπριακό

λαό (Κυπριακός Φύλαξ **3.9.1911**) επαναλάμβανε όσα είχαν επιτευχθεί από το **1895** όταν είχε εισέλθει στο Νομοθετικό για πρώτη φορά και τόνιζε:

" Ο τόπος μετ' ου πολύ θα ευρεθή αντιμέτωπος προς λίαν δυσχερείς και λίαν κρισίμους περιστάσεις και διά τούτο ανάγκη να εκλέξη τους προμάχους των συμφερόντων και δικαιωμάτων του μεταξύ των καλλιτέρων, των εμπειροτέρων και των ικανοτέρων ανδρών της Κύπρου, ανεξαρτήτως πολιτικού κόμματος. Ομονοούντες και αλληλοσπαρασσόμενοι θα δυνηθώμεν να παραστώμεν επιβοηθητικοί προ τον αρχόντων ημών και να επιβάλωμεν εις αυτούς σεβασμόν προς τα δίκαια μας, τα τε οικονομικά, τα πολιτικά και τα εθνικά. Υπό τοιούτου εμφορούμενος πνεύματος δεν εδίστασα να υποστηρίξω και την υποψηφιότητα του ηγέτου της ετέρας πολιτικής μερίδας".

(Μεταγλώττιση)

Ο τόπος πολύ σύντομα θα βρεθεί αντιμέτωπος προς πολύ δυσχερείς και πολύ κρίσιμες περιστάσεις και γι' αυτό είναι ανάγκη να εκλέξει τους προμάχους των συμφερόντων και δικαιωμάτων του μεταξύ των καλύτερων των εμπειροτέρων και ικανοτέρων ανδρών της Κύπρου ανεξάρτητα από πολιτικό κόμμα. Ομονοούντες και συμπράττοντες, ενωμένοι και όχι διαιρεμένοι και αλληλοσπαρασσόμενοι θα μπορέσουμε να είμαστε επιβλητικοί προς τους άρχοντες μας και να επιβάλωμεν σ' αυτούς σεβασμό και τα δικάιά μας και τα οικονομικά και πολιτικά και τα εθνικά. Εμφορούμενος από τέτοιο πνεύμα δεν δίστασα να υποστηρίξω και την υποψηφιότητα της άλλης πολιτικής μερίδας (του Πασχάλη Κωνσταντινίδη).

Αλλά και ο Αχιλλέας Λιασίδης δεν παρέμενε αδρανής. Διψώντας για εξουσία που είχε στερηθεί από τις εκλογές του **1901** τόσο στο Νομοθετικό όσο και στο δημαρχείο Λευκωσίας, στο οποίο είχε επανέλθει το **1911**) επιδίωκε και την εκλογή του στο Νομοθετικό.

(Ο Λιασίδης είχε εκλεγεί στο Νομοθετικό για πρώτη φορά το 1886 και παρέμεινε σ' αυτό μέχρι το 1901).

Σε προεκλογικό του πρόγραμμα, υπό ημερομηνία 1/14 Σεπτεμβρίου 1911 που δημοσίευσε στην εφημερίδα "Πατρίς" (8/21.9.1911) αφού παρέθετε κι' αυτός τα όσα είχαν επιτευχθεί στη διάρκεια της θητείας του στο Νομοθετικό πρόσθετε:

"Ναι φίλοι συμπατριώται, δότε εις εμέ την ευκαιρίαν να εργασθώ και πάλιν υπέρ των ιερών και τιμίων της πατρίδος, υπέρ των ποικίλων και πολλαπλών συμφερόντων σας και θέλετε τε με ίδη υπερμαχούντα και πρωτοστατούντα εν πάσι επιθυμίαν και πόθον ακοίμητον έχω, ίνα διά πολιτικής σθεναράς και ενεργειών αποτελεσματικών προαγάγω και θέσω εις την εμπρέπουσαν θέσιν πάντα τα συντελούντα εις την ευόδωσιν των εθνικών ημών βλέψεων και προαιώνιων πόθων, ίνα μεριμνήσω περί παντός ό,τι αφορά την βελτίωσιν των συνταγματικών, των παιδευτικών, των εθνικών και υλικών της φίλης πατρίδος πραγμάτων και την Κυβερνητικήν δε φειδωλίαν, την ιταμότητα την προς τους ιθαγενείς υπαλλήλους αδιαφορίαν και πάντα τα εξ αυτής της κυβερνήσεως της τε τοπικής και της κεντρικής πηγάζοντα αδικήματα καταπολεμήσω. Εκτός τούτων πάντα και υπέρ των αδικουμένων και παραμελουμένων κοινοτήτων και ατόμων ακόμη να εργαθώ. Κατά τας ενεργείας μου δε προς εκπλήρωσιν των υποχρεώσεων αναλαμβάνω, δεν θα παραλείπω να συμβουλευώ και να μελετώ πάσαν χορηγούμενην γνώμην παρεχομένην υπο του τύπου, του οργάνου τούτου του δημοσίου φρονήματος και παντός ατόμου εμπνεομένου υπό των μέχρι του νυν κρατουσών ιδεών ή και άλλων νεωτεριστικών.

Ναι συμπατριώται, την τιμίαν και λευκήν ψήφον υμών θέλω χρησιμοποιήση ανιδιοτελώς χωρίς το παράπαν να αποβλέψω εις ατομικόν συμφέρον υπέρ μόνων των κοινών πραγμάτων εις απαλλαγήν από της κρατούσης κακοδαιμονίας και εις ανύψωσιν του γοήτρου της πατρίδος.

Καθήκον πάντων ημών των εν τη υποδούλω ταύτη

χώρα οικούντων, είναι παντί σθένει να εργασθώμεν, όπως πάντα τα εν αυτή ρυθμισθώσι και κανονισθώσι αρμοδίως και πρεπόντως ικανά ούτω η τιμαλφεστάτη ημών πατρίς, ο αδάμας ούτος της Μεσογείου, χωρήση και πάλιν ως κατά τους χρόνους της αρχαιότητος ανενοχλήτως και ευσταθώς την οδόν την άγουσαν εις αληθή πρόοδον και τον καλώς νοοούμενον πολιτισμόν.

Υπέρ τούτων πάντων θέλει επιθυμεί, ποθεί να εργασθεί και ο μετά τιμής απευθύνων μετά των απείρων του σεβασμάτων την παρούσαν προς το δημόσιον έκκλησιν, δι' ης εξαιτείται αμέριστον και γενικήν υποστήριξιν παρά παντός συμπατριώτου και λευκήν ψήφον εκ μέρους των εκλογέων των εκλογικών διαμερισμάτων Λευκωσίας-Κερύνειας και Λάρνακος-Αμμοχώστου"

(Μεταγλώττιση)

"Ναι φίλοι συμπατριώτες, δώστε σε μένα την ευκαιρία να εργασθώ και πάλι υπέρ των ιερών και τιμίων της πατρίδας, υπέρ των πικοίλων και πολλών συμφερόντων σας και θα με δείτε υπέρμαχο και πρωτοστάτη σε κάθε επιθυμία και πόθο που έχω, όπως με την σθεναρή πολιτική και αποτελεσματικές ενέργειες να παροαγάγω και θέσω στην κατάλληλη θέση όλα όσα συντελούν στην ευόδωση των εθνικών μας βλέψεων και προαινίων πόθων, όπως μεριμνήσω για κάθε τι που αφορά τη βελτίωση των συνταγματικών, των εκπαιδευτικών, των εθνικών και υλικών πραγμάτων της φίλης πατρίδας και θα καταπολεμήσω την κυβερνητική τσιγκουνιά, την ιταμότητα την αδιαφορία προς τους ιθαγενείς υπαλλήλους και προς όλα τα αδικήματα που πηγάζουν από αυτή την Κυβέρνηση και την τοπική.

Εκτός από αυτά θα εργασθώ και υπέρ των αδικουμένων και παραμελημένων κοινοτήτων και ατόμων. Κατά τις ενέργειες μου δε προς εκπλήρωση των υποχρέωσιν μου τις οποίες αναλαμβάνω, δεν θα παραλείψω να συμβουλευόμαι και να μελετώ κάθε χορηγούμενη γνώμη που παρέχεται από τον τύπο, το όργανο αυτό του δημοσίου φρονήματος και κάθε ατόμου

που εμπνέεται από τις κρατούσες μέχρι σήμερα ιδέες ή άλλες νεωτεριστικές.

Ναι, συμπατριώτες, την τίμια και λευκή ψήφος σας θα χρησιμοποιήσω ανιδιοτελώς, χωρίς να αποβλέπω καθόλου σε ατομικό συμφέρον υπέρ μόνο των κοινών πραγμάτων σε απαλλαγή από την επικρατούσα κακοδαιμονία και στην ανύψωση του γοήτρου της πατρίδας.

Καθήκον όλων εμάς των υποδούλων που κατοικούν σ' αυτή τη χώρα είναι όπως με κάθε σθένος να εργασθούμε, όπως πάντα για να ρυθμισθούν όλα και να κανονισθούν αρμοδίως και καταλλήλως όπως η πολύτιμη πατρίδα μας, ο αδάμας αυτός της Μεσογείου, προχωρήσει και πάλι, όπως κατά τους χρόνους της αρχαιότητας, ανενόχλητη και σταθερά την οδό που οδηγεί στην αληθή πρόοδο και τον καλώς νοούμενο πολιτισμό.

Υπέρ όλων αυτών επιθυμεί και ποθεί να εργασθεί αυτός που απευθύνει την έκκληση του προς το δημόσιο με τιμή, με την οποία ζητεί αμέριστη και γενική υποστήριξη από κάθε συμπατριώτη και λευκή ψήφο εκ μέρους των εκλογέων των εκλογικών διαμερισμάτων Λευκωσίας-Κερύνειας και Λάρνακας-Άμμοχώστου.